

MEANDER | LESSUGGESTIE | GROEP 8

Zeemonsters en engeltjes

Lesduur: 60 minuten | **Lesvorm:** creatieve opdracht | **Werkwijze:** individueel

Wat heb je nodig?

- computer met internet
- inloggegevens www.rijksmuseum.nl/rijksstudio
- zwarte (Oost-Indische) inkt
- kroontjespen of dun penseel
- (gekleurd) papier

In de Gouden Eeuw werden er veel handelsreizen gemaakt met schepen over de hele wereld. De Vereenigde Oostindische Compagnie (VOC) voer naar Indië en weer terug en de Westindische Compagnie (WIC) voer naar Afrika, West-Indië (Amerika) en weer terug. Dat waren geen makkelijke reizen. De routes die de schepen moesten varen waren vol gevaar.

Kaart van Amerika, Gerrit Lucasz van Schagen, 1645-1669. Rijksmuseum Amsterdam.

Eenmaal weer terug in de Republiek werden de producten die meegebracht waren verkocht: suiker, peper, kruidnagel, tabak, katoen... Allemaal spullen die de Nederlanders nog niet eerder kenden. Maar die ze wel wilden hebben! Naarmate deze spullen bekender werden, wilden steeds meer mensen ze hebben. De WIC en de VOC hadden het druk. Maar er werden niet alleen spullen meegebracht, ook mensen werden weggevoerd: als slaven werden ze van Afrika naar Amerika gebracht om daar op de plantages te werken. Om de routes goed te kunnen varen, waren kaarten nodig. Hoe meer er gevaren werd, hoe beter de kaarten werden.

Opdracht 1

Een bekende kaartenmaker uit de Gouden Eeuw was Willem Blaeu. Hij werd beroemd vanwege de atlas die zijn zoon samenstelde van al zijn kaarten, de *Atlas Maior*.

Ga naar Google en typ in: Blaeu atlas. Je vindt dan mooie afbeeldingen van kaarten van verschillende werelddelen. Blaeu gebruikte bestaande kaarten, scheepjournaals en reisverslagen om nieuwe kaarten te maken. Blaeu tekende niet alleen de landen, maar versierde zijn kaarten ook met mensen, dieren en mythische figuren. Andere kaartenmakers deden dat ook. Mensen waren dol op dit soort kaarten.

Kaart van Noord- en Zuid-Amerika door Willem Blaeu, 1665

Opdracht 2

Ga naar www.rijksmuseum.nl/rijksstudio. Log in met de gebruikersnaam en het wachtwoord dat je van je leerkracht hebt gekregen, of meld jezelf aan. Maak zelf een Rijksstudio van kaarten uit de Gouden Eeuw van de landen die hoorden bij de wereldhandel in de Gouden Eeuw.

Zoek op:

- kaart Amerika
- kaart Europa
- kaart Afrika
- Blaeu

Let er wel op dat de kaarten uit de zeventiende eeuw komen! Bekijk alle kaarten die je uitkiest zorgvuldig. Let goed op de extra tekeningetjes die de kaartenmakers hebben getekend: een kameel, een krokodil, een schip, een engeltje of zelfs een zeemonster.

Detail bewaren

In Rijksstudio kun je niet alleen de kaarten bewaren die je vindt, maar ook de details van een kaart:

- klik op het hartje
- kies 'een detail van het werk'
- zoom in (of uit) om het plaatje op de kaart te vinden
- klik op 'bewaar deze uitsnede'

Opdracht 3

Pak papier en (Oost-Indische) inkt. Maak een tekening van een route die de schepen in de zeventiende eeuw namen. Teken zelf de landen of werelddelen of gebruik de kaart die bij deze les zit. Maak er passende tekeningetjes bij. Laat je inspireren door de kaarten die je gevonden hebt. Geef je kaart een titel als je klaar bent.

Je kunt ook van Google maps een screenshot maken, deze printen en met inkt op de kaart tekenen.

